

Pozor, ne moti! Plavčki se razmnožujejo!

Besedilo: David Stankovič in Damjan Vinko

Plavček (*Rana arvalis*) je ena od 20 v Sloveniji živečih dvoživk. Uvrščamo jo med brezrepe dvoživke, v rod rjavih žab. Je redka in ogrožena vrsta, ki naseljuje nekatere nižine v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, medtem ko izolirana in zelo ogrožena populacija živi tudi na Ljubljanskem barju. Plavčki so svoje slovensko ime dobili po samcih, ki se v času razmnoževanja za kratek čas obarvajo modro. Žal pa te modre žabe poleg žabjih samic privlačijo tudi radovedneže in fotografe, ki s svojo sicer dobronamerno prisotnostjo pogosto nenamerno ogrožajo uspešno razmnoževanje teh plašnih dvoživk.

RAZMNOŽEVANJE PLAVČKOV

Dvoživke spomladanske utrujenosti ne poznajo, pomlad je zanje najaktivnejše obdobje v letu. Čim se spomladi ozračje nekoliko segreje, prvi dež iz zimskega mirovanja privabi na dan rjave žabe (*Rana* sp.) in navadne krastače (*Bufo bufo*), ki se množično napotijo proti

mrestiščem – mlake in druga vodna bivališča. To velja tudi za plavčke, ki imajo še eno posebnost. Samci na mrestiščih samic ne privablja zgolj z oglašanjem, ampak tudi z razkazovanjem modre obarvanosti. Ko samec privabi samico, jo stisne v paritveni objem. Samica nato začne odlagati jajca v obliki mresta, ki ga samec sprti zunanje oplodi. Že trenutek za tem, ko samica mrest odloži v vodo, ta nabrekne in oploditev ni več možna. Neoplojen mrest prepoznamo po manjši velikosti in beli namesto črni obarvanosti jeder v posameznih jajcih. Samica mrest odlaga le enkrat v sezoni, saj njegova tvorba terja ogromno energije, ki jo nabira v preostanku sezone. Na mrestiščih se hkrati zbere tudi po več sto osebkov, ki so aktivni noč in dan. Mreste odlaga več samic hkrati na istem mestu, zato jih podobno kot pri sorodni rjavi žabi sekulji (*Rana temporaria*) najdemo strnjene v večje blazine, kjer posameznih mrestov skoraj ne moremo ločiti.

POTREBUJEM MIR, DA SE LAHKO RAZMNOŽUJEM

Dvoživke so v času parjenja, ko jih kratek čas lahko tudi množično srečujemo na mrestiščih, najbolj ranljive, saj se izven razmnoževalnega obdobja posamič zadržujejo v kopenskih bivališčih, kjer so veliko bolj skrite. Za plavčke velja, da so v tem obdobju zaradi izrazite modre obarvanosti samčkov zelo opazni in zato še toliko bolj izpostavljeni ter ranljivi. So še posebej plašna vrsta in že ob najmanjši motnji, kot je že sama prisotnost neukega fotografa ali drugega radovedneža blizu mrestišča, razmnoževanje prekinajo. Pri tem samci lahko izpustijo samice iz paritvenih objemov, posledice pa so lahko ob pogostih motnjah za populacijo pogubne. Samice odložijo neoplojen mrest, pri živalih pa lahko pride tudi do hormonskih motenj, kar vodi v povečano smrtnost ali neuspešno razmnoževanje.

Dvoživke so v času parjenja najbolj ranljive, to še posebej velja za plavčke (foto: Tomi Trilar).